

บทที่ 3

การวิเคราะห์ต้นทุนในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้ง

การศึกษาต้นทุนจากการลงทุนทำสวนส้มสายน้ำผึ้ง ได้ทำการศึกษาโดยการเก็บ ข้อมูลต้นทุน-ผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกส้มสายน้ำผึ้ง โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกส้มสายน้ำผึ้งในแหล่งที่มีการเพาะปลูกส้มสายน้ำผึ้งมากที่สุดคือ ที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 31 ราย โดยแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 3 ขนาดตามพื้นที่เพาะปลูก คือ พื้นที่เพาะปลูก คือ พื้นที่ เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ จำนวน 15 ราย พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ จำนวน 8 ราย และพื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป จำนวน 8 ราย¹⁶ โดยกำหนดระยะเวลาโครงการเท่ากับ 6 ปี

รวมทั้งได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เกษตร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน-ผลตอบแทน จากการลงทุนปลูกส้มสายน้ำผึ้งทั้งหมด ในการคำนวณต้นทุนจากการลงทุนปลูกส้มสายน้ำผึ้งนั้น ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่แต่ละขนาดมาคิดเฉลี่ยสำหรับต้นส้มสายน้ำผึ้งที่มีอายุต่างๆ กัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ออกมาคำนวณต้นทุนในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่

ต้นทุนในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้ง

ในการศึกษาต้นทุน-ผลตอบแทนของการทำสวนส้มสายน้ำผึ้ง ข้อมูลที่ศึกษาเป็นข้อมูลที่ได้จากการสอบถามจากเกษตรกรที่ทำสวนส้มสายน้ำผึ้งจำนวน 31 ราย โดยแบ่งพื้นที่ที่ทำการศึกษาดังกล่าวออกเป็น 3 ขนาด คือ พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ และพื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป รายละเอียดต้นทุนในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้ง และต้นทุนเฉลี่ยมีดังนี้

1. รายจ่ายลงทุนในการซื้อที่ดินและอุปกรณ์เครื่องจักร

การเริ่มลงทุนทำสวนส้มสายน้ำผึ้งจำเป็นต้องมีการใช้พื้นที่ในการเพาะปลูก (ที่ดิน) ผู้ลงทุนอาจทำการซื้อที่ดินเองหรือเช่าที่ดินจากผู้อื่น ซึ่งการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งของเกษตรกรในเขตอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีที่ดินเพาะปลูกเป็นของตนเองซึ่งเป็นมรดกที่ได้รับมาจากบิดามารดา หรือเกิดจากการจับจองที่ดินมาแต่อดีต ทำให้ไม่ต้องเสียรายจ่ายลงทุนในการซื้อ

¹⁶ สำนักงานเกษตรอำเภอฝาง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2541.

ที่ดิน ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงใช้ค่าเช่าที่ดินเป็นตัวแทนของรายจ่ายลงทุนในการซื้อที่ดินจะมีการทำสัญญาเช่าที่ดินตลอดอายุโครงการโดยจะไม่มีกรเรียกคืนที่ดินก่อนกำหนด เนื่องจากค่าเช่าจ่ายเป็นรายปี ดังนั้น ค่าเช่าที่ดินในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งจึงถือเป็นรายจ่ายประจำในแต่ละปี

นอกจากการเช่าที่ดินแล้ว การลงทุนทำสวนส้มสายน้ำผึ้งยังจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายในการซื้อสินทรัพย์ถาวรซึ่ง ได้แก่ เครื่องจักรอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการทำสวน เช่น เครื่องสูบน้ำ ระบบการให้น้ำ เครื่องพ่นยา เครื่องตัดหญ้า จอบ เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์บางอย่างมีอายุการใช้งานจำกัด จึงต้องมีการซื้อทดแทนในปีที่ 4 โดยที่สินทรัพย์ดังกล่าวให้ประโยชน์ในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งมากกว่า 1 งวดบัญชีหรือ 1 ปีของการปลูก ตามตารางที่ 5 – 7 ซึ่งแสดงค่าอุปกรณ์เครื่องจักร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนเงินที่จ่ายซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ คิดต่อไร่ในแต่ละปี (กระแสเงินสดออก)ของพื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่

หน่วย : บาท

รายการ	อายุการใช้งาน (ปี)	ปีที่0 (เริ่มลงทุน)	ปีที่1	ปีที่2	ปีที่3	ปีที่4	ปีที่5	ปีที่6
1. เครื่องสูบน้ำพร้อมตัวปั้ม	6	4,923.04	-	-	-	-	-	-
2. ระบบการให้น้ำ	6	10,188.88	-	-	-	-	-	-
3. เครื่องพ่นยา	6	2,220.21	-	-	-	-	-	-
4. เครื่องตัดหญ้า	3	1,765.43	-	-	-	1,765.43	-	-
5. กรรไกรตัดกิ่ง	3	225.45	-	-	-	225.45	-	-
6. มิถดายหญ้า	3	31.68	-	-	-	31.68	-	-
7. จอบ	3	50.08	-	-	-	50.08	-	-
8. คราด	3	0.87	-	-	-	0.87	-	-
รวม		19,405.64	-	-	-	2,073.51	-	-

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนเงินที่จ่ายซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ เฉลี่ยต่อไร่ในแต่ละปี (กระแสเงินสดออก)ของพื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่

หน่วย : บาท

รายการ	อายุการใช้งาน (ปี)	ปีที่0 (เริ่มลงทุน)	ปีที่1	ปีที่2	ปีที่3	ปีที่4	ปีที่5	ปีที่6
1. เครื่องสูบน้ำพร้อมตัวปั้ม	6	2,995.74	-	-	-	-	-	-
2. ระบบการให้น้ำ	6	13,884.69	-	-	-	-	-	-
3. เครื่องพ่นยา	6	1883.26	-	-	-	-	-	-
4. เครื่องตัดหญ้า	3	922.17	-	-	-	922.17	-	-
5. กรรไกรตัดกิ่ง	3	266.87	-	-	-	266.87	-	-
6. มีดคายหญ้า	3	21.17	-	-	-	21.17	-	-
7. จอบ	3	24.69	-	-	-	24.69	-	-
8. คราด	3	1.98	-	-	-	1.98	-	-
รวม		20,000.57	-	-	-	1236.88	-	-

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนเงินที่จ่ายซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ เกลียดต่อไร่ในแต่ละปี (กระแสเงินสดออก)ของพื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป

หน่วย : บาท

รายการ	อายุการใช้ งาน (ปี)	ปีที่0 (เริ่มลงทุน)	ปีที่1	ปีที่2	ปีที่3	ปีที่4	ปีที่5	ปีที่6
1. เครื่องสูบน้ำพร้อมตัวปั้ม	6	2,156.30	-	-	-	-	-	-
2. ระบบการให้น้ำ	6	14,330.43	-	-	-	-	-	-
3. เครื่องพ่นยา	6	1,422.96	-	-	-	-	-	-
4. รถพ่นยา	5	2,196.24	-	-	-	-	-	-
5. เครื่องตัดหญ้า	3	458.21	-	-	-	458.21	-	-
6. กรรไกรตัดกิ่ง	3	198.01	-	-	-	198.01	-	-
7. มีดดาบหญ้า	3	14.03	-	-	-	14.03	-	-
8. จอบ	3	17.54	-	-	-	17.54	-	-
9. คราด	3	1.18	-	-	-	1.18	-	-
รวม		20,794.90	-	-	-	688.97	-	-

2. รายจ่ายลงทุนในการปลูก

เมื่อทำการปลูกส้มสายน้ำผึ้งจะมีค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการปลูกได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน ค่าต้นทุนพันธุ์ ค่าปุ๋ยรองกันหลุม ค่าแรงในการปลูกและค่าวัสดุที่ใช้ในการปลูก ค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะเกิดขึ้นเฉพาะปีที่ 1 ที่เริ่มทำการปลูกส้มสายน้ำผึ้งเท่านั้น ตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงรายจ่ายลงทุนในการปลูกโดยเปรียบเทียบในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่ใน
ระดับพื้นที่ที่แตกต่างกัน

หน่วย : บาท

ประเภทค่าใช้จ่าย	น้อยกว่า 50 ไร่	50-100 ไร่	100 ไร่ขึ้นไป
ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน	2,119.87	1,832.50	2,612.17
ค่าต้นทุนพันธุ์	8,750.00	8,750.00	8,750.00
ค่าปุ๋ยรองกันหลุม			
-ค่าปุ๋ยคอก	612.36	659.88	637.20
-ค่าปุ๋ยเคมี	98.63	86.09	90.65
-ค่าแรงวัดระยะปลูก และขุดหลุม	171.51	204.73	253.21
-ค่าแรงปลูก	135.56	197.02	223.06
ค่าไม้ค้ำกิ่ง	38.50	38.50	38.50
รวมค่าใช้จ่ายในการปลูก	11,926.43	11,768.72	12,604.79

จากตารางที่ 8 มีรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการปลูกส้มสายน้ำผึ้งดังนี้

2.1 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน พื้นที่ส่วนใหญ่มักเป็นสวนเก่าและที่นา จึงต้องทำการปรับพื้นที่ ขุดวางต้นไม้เพื่อให้เตียน ต่อจากนั้นทำการขุดร่องและไถพรวนดินให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะทำการปลูกส้มสายน้ำผึ้งได้ ซึ่งเกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินเฉลี่ยไร่ต่อไร่ตามพื้นที่เพาะปลูก ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ เสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินเฉลี่ยไร่ละ 2,119.87 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ เสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินเฉลี่ยไร่ละ 1,832.50 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป เสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินเฉลี่ยไร่ละ 2,612.17 บาท

2.2 ค่าต้นทุน การปลูกส้มสายน้ำผึ้งในปัจจุบัน ชาวสวนนิยมใช้กิ่งตอนหรือกิ่งเสียบ และเนื่องจากในการปลูกส้มสายน้ำผึ้งใน 1 ไร่ จะปลูกส้มได้ประมาณ 70 ต้น เสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่ ตามพื้นที่เพาะปลูก ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ เสียค่าต้นทุนเฉลี่ยไร่ละ 8,750.00 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ เสียค่าต้นทุนเฉลี่ยไร่ละ 8,750.00 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป เสียค่าต้นทุนเฉลี่ยไร่ละ 8,750.00 บาท

2.3 ค่าปุ๋ยรองก้นหลุม ปุ๋ยที่ใช้ส่วนมากเป็นปุ๋ยคอกประเภทมูลค่างควา มูลหมู เป็นต้น ส่วนปุ๋ยเคมีจะใช้สูตร 15-15-15 ผสมปุ๋ยคอกกับดินส่วนล่าง ซึ่งคิดเป็นค่าปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่ตามพื้นที่เพาะปลูก ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ เสียค่าปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ 612.36 บาท และ 96.63 บาท ตามลำดับ
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ เสียค่าปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ 659.88 บาท และ 86.09 บาท ตามลำดับ
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป เสียค่าปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ 637.20 บาท และ 90.65 บาท ตามลำดับ

2.4 ค่าแรงในการปลูก

การปลูกส้มสายน้ำผึ้งต้องใช้แรงงาน โดยเริ่มตั้งแต่การวัดระยะปลูก ขุดหลุม ผสมดินกับปุ๋ยรองก้นหลุม นำดินพันธุ์มาวาง กลบดินให้พูนและรดน้ำให้ชุ่ม ค่าแรงงานที่เกิดขึ้นสามารถแบ่งได้ตามขั้นตอนการปลูกดังนี้

2.4.1 ค่าแรงวัดระยะปลูกและขุดหลุมปลูก เมื่อเกษตรกรได้ทำการไถพรวนดินเสร็จแล้ว จะทำการวัดระยะในการปลูกและจ้างคนงานขุดหลุม ซึ่งคิดค่าแรงในอัตราวันละ 80 บาทต่อคน โดยคิดเป็นค่าแรงวัดระยะปลูกและขุดหลุมปลูกตามพื้นที่เพาะปลูก ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ เสียค่าแรงวัดระยะปลูกและขุดหลุมเฉลี่ยไร่ละ 171.51 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ เสียค่าแรงวัดระยะปลูกและขุดหลุมเฉลี่ยไร่ละ 204.73 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไปเสียค่าแรงวัดระยะปลูกและขุดหลุมเฉลี่ยไร่ละ 253.21 บาท

2.4.2 ค่าแรงปลูก หลังจากขุดหลุมเสร็จแล้วจะนำดินผสมปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีใส่ลงในหลุม วางต้นพันธุ์ลงกลางหลุม และนำดินส่วนที่เหลือใส่ลงไปให้เต็มหลุม ดินส่วนที่เหลือนำมาทำเป็นคันโอบรอบปากหลุม แล้วรดน้ำให้ชุ่ม ซึ่งคิดเป็นค่าแรงปลูกตามพื้นที่เพาะปลูก ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ เสียค่าแรงปลูกเฉลี่ยไร่ละ 135.56 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ เสียค่าแรงปลูกเฉลี่ยไร่ละ 197.02 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป เสียค่าแรงปลูกเฉลี่ยไร่ละ 223.04 บาท

2.5 ค่าไม้ค้ำกิ่ง เมื่อทำการปลูกต้นส้มสายน้ำผึ้งเสร็จแล้ว เกษตรกรจะใช้ไม้เป็นหลักผูกติดกับลำต้นเพื่อป้องกันไม่ให้ต้นล้มโยกคลอน ซึ่งคิดเฉลี่ยต่อไร่ตามพื้นที่เพาะปลูก ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ เสียค่าไม้รวกเฉลี่ยไร่ละ 38.50 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ เสียค่าไม้รวกเฉลี่ยไร่ละ 38.50 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป เสียค่าไม้รวกเฉลี่ยไร่ละ 38.50 บาท

จากรายละเอียดดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาคำนวณค่าใช้จ่ายในการปลูกของการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่ตามพื้นที่เพาะปลูก ได้ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ เสียค่าใช้จ่ายในการปลูกเฉลี่ยไร่ละ 11,926.43 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ เสียค่าใช้จ่ายในการปลูกเฉลี่ยไร่ละ 11,768.72 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป เสียค่าใช้จ่ายในการปลูกเฉลี่ยไร่ละ 12,604.79 บาท

3. ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา

ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่หนึ่ง ในช่วงปีที่ 1-2 ซึ่งค่าใช้จ่ายรวมของปีที่ 1 และ 2 ก่อนที่ต้นส้มสายน้ำผึ้งจะให้ผลผลิตซึ่งจะนำไปตัดจำหน่ายตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไป

ระยะที่สอง ในช่วงปีที่ 3-6 เป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาที่เกิดขึ้นในแต่ละปี

เมื่อเกษตรกรทำการปลูกส้มสายน้ำผึ้งแล้ว ในช่วงที่ต้นส้มสายน้ำผึ้งมีอายุ 1-2 ปี ยังไม่ให้ผลผลิต เกษตรกรจึงต้องทำการบำรุงรักษาต้นส้มให้เจริญเติบโต เพื่อให้ออกดอกออกผล และเมื่อถึงอายุที่ต้นส้มให้ผลผลิต คือ ตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไป เกษตรกรก็จำเป็นต้องดูแลต้นส้มอย่างสม่ำเสมอและมากขึ้นด้วย ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา ได้แก่ ค่าปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมี ค่ายาป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และน้ำมันหล่อลื่น เป็นต้น กิจกรรมดังกล่าวทำให้เกิดค่าใช้จ่ายต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.1 ค่าปุ๋ยคอก

ปุ๋ยคอกที่เกษตรกรนิยมใช้กัน ได้แก่ มูลค่างควา มูลหมู มูลวัว โดยใส่ปุ๋ยคอกประมาณปีละ 1 ครั้ง ปริมาณปุ๋ยและค่าปุ๋ยที่ใช้จะแตกต่างกันไปตามอายุของต้นส้มสายน้ำผึ้งและพื้นที่เพาะปลูก ตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงต้นทุนค่าปุ๋ยคอกโดยเปรียบเทียบปริมาณและจำนวนเงินของการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่แยกตามอายุส้มสายน้ำผึ้งในระดับพื้นที่ที่แตกต่างกัน

อายุส้มสายน้ำผึ้ง (ปี)	พื้นที่เพาะปลูก					
	น้อยกว่า 50 ไร่		50-100 ไร่		100 ไร่ขึ้นไป	
	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	จำนวนเงิน (บาท)	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	จำนวนเงิน (บาท)	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	จำนวนเงิน (บาท)
1	754.94	815.34	727.30	785.48	595.00	642.60
2	1,344.33	1,451.88	980.00	1,058.40	910.00	982.80
3	1,707.05	1,843.61	1,292.20	1,395.58	1,620.00	1,749.60
4	2,223.42	2,401.29	1,820.00	1,965.60	2,187.50	2,362.50
5	2,240.48	2,419.72	2,100.00	2,268.00	2,233.33	2,411.90
6	2,598.96	2,806.88	2,450.00	2,646.00	2,450.00	2,646.00

จากตารางที่ 9 มีรายละเอียดค่าปุ๋ยคอกในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-2 ปี จะใส่ปุ๋ยคอกในปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 754.94-1,344.33 กิโลกรัม คิดเป็นค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 815.34-1,451.88 บาท และในช่วงที่ต้นส้มมีอายุ 3-6 ปี จะใส่ปุ๋ยคอกในปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,707.05-2,598.96 กิโลกรัม คิดเป็นค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,843.61-2,806.88 บาท

- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-2 ปี จะใส่ปุ๋ยคอกในปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 727.30 – 980.00 กิโลกรัม คิดเป็นค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 785.48 – 1,058.40 บาท และในช่วงที่ต้นส้มมีอายุ 3-6 ปี จะใส่ปุ๋ยคอกในปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,292.20 – 2,450.00 กิโลกรัม คิดเป็นค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,395.58 – 2,646.00 บาท

- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-2 ปี จะใส่ปุ๋ยคอกในปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 595.00 – 910.00 กิโลกรัม คิดเป็นค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 642.60 - 982.80 บาท และในช่วงที่ต้นส้มมีอายุ 3-6 ปี จะใส่ปุ๋ยคอกในปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,620.00 – 2,450.00 กิโลกรัม คิดเป็นค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,749.60 – 2,646.00 บาท

3.2 ค่าปุ๋ยเคมี

การใส่ปุ๋ยเคมีจะแตกต่างกันเป็น 2 ระยะ คือ ในระยะที่ต้นส้มยังไม่ให้ผลผลิต ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15, 16-16-16 แต่เมื่อถึงระยะที่ต้นส้มให้ผลผลิตแล้วก็จะใช้สูตร 13-27-13 โดยทั่วไปจะ

ใส่ปุ๋ยเดือนละ 1 ครั้ง ปริมาณและค่าปุ๋ยเคมีจะแตกต่างกันไปตามอายุของต้นส้มและพื้นที่เพาะปลูก ตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงต้นทุนค่าปุ๋ยเคมีโดยเปรียบเทียบปริมาณและจำนวนเงินของการทำสวนส้มสายน้ำผึ้ง เฉลี่ยต่อไร่แยกตามอายุส้มสายน้ำผึ้งในระดับพื้นที่ที่แตกต่างกัน

อายุส้มสาย น้ำผึ้ง (ปี)	พื้นที่เพาะปลูก					
	น้อยกว่า 50 ไร่		50-100 ไร่		100 ไร่ขึ้นไป	
	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	จำนวนเงิน (บาท)	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	จำนวนเงิน (บาท)	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	จำนวนเงิน (บาท)
1	118.67	1,229.42	150.62	1,560.42	162.23	1,680.70
2	318.30	3,297.59	385.88	3,997.72	370.00	3,833.20
3	584.30	6,053.35	658.22	6,819.16	700.00	7,252.00
4	1,092.11	11,314.26	1,039.11	10,765.18	1,113.00	11,530.68
5	1,485.24	15,387.09	1,260.00	13,053.60	1,484.00	15,374.24
6	1,708.03	17,695.19	1,680.00	17,404.80	1,680.00	17,404.80

จากตารางที่ 10 มีรายละเอียดค่าปุ๋ยเคมี ในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-2 ปี จะใส่ปุ๋ยเคมีในปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 118.67-318.30 กิโลกรัม คิดเป็นค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,229.42-3,297.59 บาท และในช่วงที่ต้นส้มมีอายุ 3-6 ปี จะใส่ปุ๋ยเคมีในปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 584.30-1,708.03 กิโลกรัม คิดเป็นค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 6,053.35-17,695.19 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-2 ปี จะใส่ปุ๋ยเคมีในปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 150.62 – 385.88 กิโลกรัม คิดเป็นค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,560.42 – 3,997.72 บาท และในช่วงที่ต้นส้มมีอายุ 3-6ปี จะใส่ปุ๋ยเคมีในปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 658.22 – 1,680.00 กิโลกรัม คิดเป็นค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 6,819.16 – 17,404.80 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-2 ปี จะใส่ปุ๋ยเคมีในปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 162.23 – 370.00 กิโลกรัม คิดเป็นค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,680.70 – 3,833.20 บาท และในช่วงที่ต้นส้มมีอายุ 3-6ปี จะใส่ปุ๋ยเคมีในปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 700.00 – 1,680.00 กิโลกรัม คิดเป็นค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 7,252.00 – 17,404.80 บาท

3.3 ค่ายาป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

ศัตรูที่ก่อความเสียหายให้แก่ต้นส้ม คือ โรคและแมลง โรคที่สำคัญได้แก่ โรครากเน่า โรคกรีนนิ่ง เป็นต้น ส่วนแมลงศัตรูส้มที่สำคัญได้แก่ หนอนชอนใบ เพลี้ย และไรแดง เป็นต้น เกษตรกรจำเป็นต้องป้องกันและกำจัดโรค, แมลง อย่างสม่ำเสมอ โดยการใช้ยาฉีดพ่น ประมาณ 7-10 วันต่อครั้ง ซึ่งจะใช้สารเคมีใดบ้างขึ้นอยู่กับภาวะระบาดของโรคและแมลงที่เกิดขึ้น

เนื่องจากการฉีดยาป้องกัน กำจัดโรคและแมลงแต่ละครั้ง เกษตรกรนิยมนำยาหลายชนิดมาผสมฉีดพร้อมกันไป ประกอบกับยามีด้วยกันหลายชนิด หลายยี่ห้อ รวมทั้งขนาดและราคาแตกต่างกันออกไป การคำนวณต้นทุนค่ายาป้องกันและกำจัดศัตรูพืชจึงไม่สามารถแยกรายละเอียดถึงปริมาณและราคาของยาแต่ละชนิดได้ ดังนั้น ในการคำนวณจึงคิดเป็นมูลค่าจำนวนเงินเพียงอย่างเดียว มูลค่าของยาป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ใช้จะแตกต่างกันไปตามอายุของต้นส้มและพื้นที่เพาะปลูก ตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงต้นทุนสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยเปรียบเทียบจำนวนเงินของการทำสวนส้ม สายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่ตามอายุส้มสายน้ำผึ้งในระดับพื้นที่ที่แตกต่างกัน

อายุส้มสายน้ำผึ้ง (ปี)	พื้นที่เพาะปลูก		
	น้อยกว่า 50 ไร่	50-100 ไร่	100 ไร่ขึ้นไป
	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)
1	2,584.02	2,634.57	3,411.49
2	6,641.81	7,225.67	7,459.69
3	13,465.44	13,481.11	14,622.49
4	24,041.02	19,355.56	22,686.14
5	30,209.65	32,000.00	32,033.33
6	37,762.06	37,777.78	37,614.54

จากตารางที่ 11 มีรายละเอียดค่าสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืชในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-2 ปี เสียค่ายาป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 2,584.02-6,641.81 บาท และในช่วงที่ต้นส้มมีอายุ 3-6 ปี จะเสียค่ายาป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 13,465.44-37,762.06 บาท

- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-2 ปี เสียค่ายาป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 2,634.57 – 7,225.67 บาท และในช่วงที่ต้นส้มมีอายุ 3-6 ปี จะเสียค่ายาป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 13,481.11 – 37,777.78 บาท

- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-2 ปี เสียค่ายาป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 3,411.49 – 7,459.69 บาท และในช่วงที่ต้นส้มมีอายุ 3-6 ปี จะเสียค่ายาป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 14,622.49 – 37,614.54 บาท

3.4 ค่าแรงในการบำรุงรักษา

การจ้างแรงงานเพื่อดูแลรักษาสวนส้มสายน้ำผึ้งนั้น จะจ้างทั้งรายวัน รายเดือน และจ้างเหมา แต่โดยมากแล้วจะจ้างแรงงานเป็นรายเดือน เพื่อทำงานต่างๆ ไปในสวนส้ม ได้แก่ การรดน้ำ ใส่ปุ๋ย ฉีดยาป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ตัดแต่งกิ่ง ค้ำกิ่ง และเก็บผล เป็นต้น จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มสายน้ำผึ้งในอำเภอฝาง ปรากฏว่าอัตราค่าแรงรายวัน วันละ 70-80 บาทต่อคน

เนื่องจากการจ้างแรงงานเป็นลักษณะการจ้างแรงงานรวม ไม่ได้เฉพาะเจาะจงในงานแต่ละประเภท ประกอบกับเกษตรกรไม่สามารถให้รายละเอียดถึงระยะเวลาในการทำงานแต่ละประเภท ดังนั้น จึงไม่สามารถแยกรายละเอียดค่าแรงเป็นประเภทต่างๆ ได้ ค่าแรงงานจะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุของต้นสายน้ำผึ้งและพื้นที่เพาะปลูก โดยให้ค่าแรงเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 10 ต่อปี ตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงต้นทุนค่าแรงงานโดยเปรียบเทียบจำนวนเงินของการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่ตามอายุต้นสายน้ำผึ้งในระดับพื้นที่ที่แตกต่างกัน

อายุต้นสายน้ำผึ้ง (ปี)	พื้นที่เพาะปลูก		
	น้อยกว่า 50 ไร่	50-100 ไร่	100 ไร่ขึ้นไป
	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)
1	11,137.70	7,522.39	6,708.80
2	12,251.47	8,274.63	7,379.68
3	13,476.62	9,102.09	8,117.65
4	14,824.28	10,012.30	8,929.41
5	16,306.71	11,013.53	9,822.35
6	17,937.38	12,114.88	10,804.59

จากตารางที่ 12 มีรายละเอียดค่าแรงงานในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-6 ปี มีค่าแรงงานเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี อยู่ในช่วง 11,137.70-17,937.38 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-6 ปี มีค่าแรงงานเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี อยู่ในช่วง 7,522.39 – 12,114.88 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-6 ปี มีค่าแรงงานเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี อยู่ในช่วง 6,708.80 – 10,804.59 บาท

3.5 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น และค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรไม่สามารถให้รายละเอียดถึงระยะเวลาและปริมาณการใช้งานตามอายุของต้นส้มได้ ดังนั้น ในการคำนวณค่าน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่นและค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์ใช้วิธีถัวเฉลี่ยเท่ากันทุกปี ตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงต้นทุนน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น และค่าซ่อมแซม เครื่องจักรอุปกรณ์โดยเปรียบเทียบปริมาณและมูลค่าเฉลี่ยต่อไร่ในระดับพื้นที่ที่แตกต่างกัน

รายการ	พื้นที่เพาะปลูก					
	น้อยกว่า 50 ไร่		50-100 ไร่		100 ไร่ขึ้นไป	
	ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าน้ำมันเบนซิน	24.09	257.76	18.73	200.41	25.66	274.56
ค่าน้ำมันดีเซล	240.43	1,995.57	277.47	2,303.00	255.55	2,121.07
ค่าน้ำมันหล่อลื่น	2.18	152.60	1.28	89.60	1.26	88.20
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์		1,200.00		1,450.00		1,935.00

จากตารางที่ 13 มีรายละเอียดค่าน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น และค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้ง ดังนี้

3.5.1 ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องพ่นยาและเครื่องตัดหญ้า เครื่องพ่นยาและเครื่องตัดหญ้าส่วนใหญ่จะใช้น้ำมันเบนซิน ราคา น้ำมันเฉลี่ยลิตรละ 10.70 บาท (ราคาปี 2541) ปริมาณน้ำมันที่ใช้แตกต่างกันไปตามพื้นที่เพาะปลูก ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ ปริมาณน้ำมันใช้เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 24.09 ลิตร คิดเป็นเงินเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 257.76 บาท

- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ ปริมาณน้ำมันใช้เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 18.73 ลิตร คิดเป็นเงินเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 200.41 บาท

- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป ปริมาณน้ำมันใช้เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 25.66 ลิตร คิดเป็นเงินเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 274.56 บาท

3.5.2 ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องสูบน้ำและเครื่องรดน้ำ น้ำมันส่วนใหญ่ที่ใช้ คือ น้ำมันดีเซล ราคาเฉลี่ยลิตรละ 8.30 บาท (ราคาปี 2541) ปริมาณน้ำมันที่ใช้แตกต่างกันไปตามพื้นที่เพาะปลูก ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ ปริมาณน้ำมันใช้เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 240.43 ลิตร คิดเป็นเงินเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 1,995.57 บาท

- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ ปริมาณน้ำมันใช้เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 277.47 ลิตร คิดเป็นเงินเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 2,323.00 บาท

- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป ปริมาณน้ำมันใช้เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 255.55 ลิตร คิดเป็นเงินเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 2,121.07 บาท

3.5.3 ค่าน้ำมันหล่อลื่น น้ำมันหล่อลื่นที่ใช้กับเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ดังกล่าว ราคาเฉลี่ยลิตรละ 70 บาท (ราคาปี 2541) ปริมาณน้ำมันที่ใช้แตกต่างกันไปตามพื้นที่เพาะปลูก ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ ปริมาณน้ำมันใช้เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 2.18 ลิตร คิดเป็นเงินเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 152.60 บาท

- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ ปริมาณน้ำมันใช้เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 1.28 ลิตร คิดเป็นเงินเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 89.60 บาท

- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป ปริมาณน้ำมันใช้เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 1.26 ลิตร คิดเป็นเงินเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 88.20 บาท

3.5.4 ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรอุปกรณ์ เครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำสวนส้มย่อมต้องมีการชำรุดเสียหาย เกษตรกรจึงต้องทำการซ่อมแซมเพื่อให้อยู่ในสภาพการใช้งานได้ตามปกติ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ต้องทำการซ่อมแซมอยู่เสมอได้แก่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องตัดหญ้า และเครื่องพ่นยา เป็นต้น และเนื่องจากการซ่อมแซมเครื่องจักรอุปกรณ์มีตั้งแต่ซ่อมแซมเล็กๆ น้อยๆ ไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงชิ้นส่วน ดังนั้น จำนวนเงินค่าซ่อมแซมในแต่ละครั้งจึงไม่เท่ากัน ประกอบกับช่วงเวลาที่ทำการซ่อมแซมนั้น ไม่แน่นอนว่าจะจะเป็นปีใด ดังนั้นในการคำนวณค่าซ่อมแซมเครื่องจักรอุปกรณ์ จึงใช้วิธีการถัวเฉลี่ยโดยสมมติว่าค่าซ่อมแซมเครื่องจักรอุปกรณ์เฉลี่ยต่อไร่ใน

แต่ละปีจะเท่ากัน ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรอุปกรณ์ที่เกษตรกรจะต้องจ่ายในแต่ละปีของพื้นที่เพาะปลูกแต่ละขนาดมีดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ เกษตรกรต้องจ่ายค่าเครื่องจักรอุปกรณ์เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 1,200 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ เกษตรกรต้องจ่ายค่าเครื่องจักรอุปกรณ์เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 1,450 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป เกษตรกรต้องจ่ายค่าเครื่องจักรอุปกรณ์เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 1,935 บาท

3.6 ค่าไม้ค้ำกิ่งส้ม

ในระยะเริ่มแรกของการปลูกต้องใช้ไม้ค้ำยันต้นส้มเพื่อไม่ให้ต้นส้มล้ม เนื่องจากแรงลมในช่วง 1-2 ปี ในระยะที่ต้นส้มให้ผลแล้วตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไปเกษตรกรต้องหาไม้มาค้ำกิ่งส้มเพื่อช่วยทานน้ำหนักไม่ให้กิ่งส้มหัก จำนวนไม้ค้ำและค่าไม้ค้ำจะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุของส้มและพื้นที่เพาะปลูก ตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงต้นทุนไม้ค้ำกิ่งส้มโดยเปรียบเทียบจำนวนและมูลค่าในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่ตามอายุส้มสายน้ำผึ้งในระดับพื้นที่ที่แตกต่างกัน

อายุส้มสายน้ำผึ้ง (ปี)	พื้นที่เพาะปลูก					
	น้อยกว่า 50 ไร่		50-100 ไร่		100 ไร่ขึ้นไป	
	จำนวน (อัน)	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวน (อัน)	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวน (อัน)	จำนวนเงิน (บาท)
1	70.00	38.50	70.00	38.50	70.00	38.50
2	168.00	92.40	116.90	64.30	160.30	88.00
3	861.70	1,077.13	945.00	1,181.25	1,000.30	1,250.38
4	875.00	1,093.75	816.90	1,021.13	892.50	1,115.63
5	1,155.00	1,443.75	1,750.00	2,187.50	1,446.90	1,808.63
6	1,400.00	1,750.00	1,190.00	1,487.50	1,540.00	1,925.00

จากตารางที่ 14 มีรายละเอียดค่าไม้ค้ำกิ่งส้มในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้ง ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ ในช่วงต้นส้ม 1-2 ปี ต้องการไม้ค้ำในจำนวนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 70.00-168.00 อัน คิดเป็นค่าไม้ค้ำต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 38.50-92.40 บาท และในช่วงต้นส้ม 3-6ปี ต้องการไม้ค้ำในจำนวนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 861.70-1,400.00 อัน คิดเป็นค่าไม้ค้ำต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,077.13 –1,750.00 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ ในช่วงต้นส้ม 1-2 ปี ต้องการไม้ค้ำในจำนวนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 70 – 116.90 อัน คิดเป็นค่าไม้ค้ำต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 38.50 – 64.30 บาท และในช่วงต้นส้ม 3-6ปี ต้องการไม้ค้ำในจำนวนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 945.00 – 1,190.00 อัน คิดเป็นค่าไม้ค้ำต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,181.25 –1,487.50 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป ในช่วงต้นส้ม 1-2 ปี ต้องการไม้ค้ำในจำนวนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 70 – 160.30 อัน คิดเป็นค่าไม้ค้ำต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 38.5 – 88.00บาท และในช่วงต้นส้ม 3-6 ปี ต้องการไม้ค้ำในจำนวนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,000.30 – 1,540.00 อัน คิดเป็นค่าไม้ค้ำต่อไร่ต่อปีอยู่ในช่วง 1,250.38 – 1,925.00 บาท

จากตารางที่ 8-14 สามารถสรุปรายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาของการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งแยกตามอายุส้มสายน้ำผึ้งสำหรับพื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ พื้นที่เพาะปลูก 50 - 100 ไร่พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป ได้แสดงไว้ใน ตารางที่ 15- 17

ตารางที่ 15 แสดงค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาของการทำงานตามอายุสัมผัสน้ำมันที่แยกตามอายุสัมผัสน้ำมันที่แพงน้อยกว่า 50 ไร่

หน่วย : บาท

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
ค่าปุ๋ยคอก	815.34	1,451.88	1,843.61	2,401.29	2,419.72	2,806.88
ค่าปุ๋ยเคมี	1,229.42	3,297.59	6,053.35	11,314.26	15,387.09	17,695.19
ค่ายาป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	2,584.02	6,641.81	13,465.44	24,041.02	30,209.65	37,762.06
ค่าแรงงาน	11,137.70	12,251.47	13,476.62	14,824.28	16,306.71	17,937.38
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง						
-ค่าน้ำมันเครื่องตัดหญ้า	257.76	257.76	257.76	257.76	257.76	257.76
-ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ	1,995.57	1,995.57	1,995.57	1,995.57	1,995.57	1,995.57
-ค่าน้ำมันหล่อลื่น	152.60	152.60	152.60	152.60	152.60	152.60
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์	1,200.00	1,200.00	1,200.00	1,200.00	1,200.00	1,200.00
ค่าไม้ค้ำหรือไม้ง่าม	-	92.40	1,077.13	1,093.75	1,443.75	1,750.00
รวมค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา	19,372.41	27,341.08	39,522.08	57,280.53	69,372.85	81,557.44

ตารางที่ 16 แสดงค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาของทางราชการทำสวนสัมผายน้ำที่งัดสิทธิ์ต่อไร่แยกตามอายุตามพื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่

หน่วย : บาท

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
ค่าน้ำยุดอก	785.48	1,058.40	1,395.58	1,965.60	2,268.00	2,646.00
ค่าน้ำยุดเคมี	1,560.42	3,997.72	6,819.16	10,765.18	13,053.60	17,404.80
ค่ายาป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	2,634.57	7,225.67	13,481.11	19,355.56	32,000.00	37,777.78
ค่าแรงงาน	7,522.39	8,274.63	9,102.09	10,012.30	11,013.53	112,114.88
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง						
-ค่าน้ำมันเครื่องตัดหญ้า	200.41	200.41	200.41	200.41	200.41	200.41
-ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ	2,303.00	2,303.00	2,303.00	2,303.00	2,303.00	2,303.00
-ค่าน้ำมันหล่อลื่น	89.60	89.60	89.60	89.60	89.60	89.60
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์	1,450.00	1,450.00	1,450.00	1,450.00	1,450.00	1,450.00
ค่าไม้ค้ำหรือไม้งาม	-	64.30	1,181.25	1,021.13	2,187.50	1,487.50
รวมค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา	16,545.87	24,663.73	36,022.20	47,162.78	64,565.64	75,473.97

ตารางที่ 17 แสดงค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาของการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่แยกตามอายุส้มสายน้ำผึ้งที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป

หน่วย : บาท

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
ค่าปุ๋ยคอก	642.60	982.80	1,749.60	2,362.50	2,411.90	2,646.00
ค่าปุ๋ยเคมี	1,680.70	3,833.20	7,252.00	11,530.68	15,374.24	17,404.80
ค่ายาป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	3,411.49	7,459.69	14,622.49	22,686.14	32,033.33	37,614.54
ค่าแรงงาน	6,708.80	7,379.68	8,117.65	8,929.41	9,822.35	10,804.59
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง						
-ค่าน้ำมันเครื่องตัดหญ้า	274.56	274.56	274.56	274.56	274.56	274.56
-ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ	2,121.07	2,121.07	2,121.07	2,121.07	2,121.07	2,121.07
-ค่าน้ำมันหล่อลื่น	88.20	88.20	88.20	88.20	88.20	88.20
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์	1,935.00	1,935.00	1,935.00	1,935.00	1,935.00	1,935.00
ค่าไม้ค้ำหรือไม้กาง	-	88.00	1,250.38	1,115.63	1,808.63	1,925.00
รวมค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา	16,862.42	24,162.20	37,410.95	51,043.19	65,869.28	74,813.76

4. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

นอกจากค่าใช้จ่ายในการปลูก ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา ยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ อีก ซึ่งได้แก่ ค่าภาษีที่ดิน ค่าเช่าที่ดิน ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายของปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย

4.1 ค่าภาษีที่ดิน

การเสียภาษีที่ดิน จะแตกต่างกันไปตามสภาพของพื้นที่ในท้องถิ่นนั้น ค่าภาษีที่ดินสูงสุดเฉลี่ยไร่ละ 50 บาทต่อปี ตามหลักความระมัดระวังควรใช้อัตราภาษีที่ดินที่สูงสุดเฉลี่ยไร่ละ 50 บาท เป็นเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุน

หลักความระมัดระวัง หมายถึง ในกรณีที่อาจเลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีได้มากกว่าหนึ่งวิธี นักบัญชีควรเลือกวิธีที่แสดงสินทรัพย์และกำไรในเชิงต่ำไว้ก่อน¹⁷

4.2 ค่าเช่าที่ดิน

จากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกส้มสายน้ำผึ้ง พบว่าที่ดินที่ใช้ในการปลูกส้มสายน้ำผึ้ง ส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเองซึ่งเกิดจากการจับจองหรือได้รับมรดกมาจากบิดา มารดา และในปัจจุบันไม่มีการให้เช่าที่ดินสำหรับปลูกส้มสายน้ำผึ้ง จากการสัมภาษณ์เกษตรกรถ้ามีการให้เช่าที่ดินทำสวนส้มสายน้ำผึ้งจะให้เช่าในอัตราไร่ละ 5,000.00 บาทต่อปี จึงนำราคาดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุน สำหรับพื้นที่น้อยกว่า 50 ไร่ พื้นที่ 50-100 ไร่ และ พื้นที่ 100 ไร่ขึ้นไป

4.3 ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์

เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ เครื่องสูบน้ำ ระบบการให้น้ำ เครื่องพ่นยา เครื่องตัดหญ้า กรรไกรตัดกิ่งส้ม มีคดาหย้า จอบ เป็นต้น

เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการทำสวนส้ม ได้ใช้วิธีคิดค่าเสื่อมราคาตามวิธีอัตราเส้นตรง (straight line method) โดยถือว่าสินทรัพย์ได้ใช้งานเท่ากันทุกปี และได้ประมาณอายุการใช้งานตามความเป็นจริงและถือว่าเมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งานแล้ว เครื่องจักรและอุปกรณ์ดังกล่าวจะไม่นำมาใช้งานและจำหน่ายไม่ได้ คิดเป็นค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ตามอายุของต้นส้มและขนาดพื้นที่เพาะปลูกได้ มีรายละเอียดค่าเสื่อมราคาในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้ง ดังนี้ ตามตารางที่ 18 – 20

¹⁷ เมธากุล เกียรติกะจาย. วิทยุการบัญชี. กรุงเทพฯ, 2534 : 58.

ตารางที่ 18 แสดงค่าเสื่อมราคาของการปลูกส้มสายน้ำผึ้งพื้นที่น้อยกว่า 50 ไร่

รายการ	จำนวน ต้นส้ม*	จำนวน (หน่วย)	จำนวนเงิน (บาท)	อายุการ ใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี (บาท)
1. เครื่องสูบน้ำพร้อมเครื่องปั๊ม	17,347	15	1,220,000.00	6	820.51
2. ระบบการให้น้ำ	17,347	15	2,524,950.00	6	1,698.15
3. เครื่องพ่นยา	17,347	15	550,200.00	6	370.04
4. เครื่องตัดหญ้า	17,347	45	437,500.00	3	588.48
5. กรรไกรตัดกิ่งส้ม	17,347	126	55,870.00	3	75.15
6. มีดดายหญ้า	17,347	120	7,850.00	3	10.56
7. จอบ	17,347	130	12,410.00	3	16.69
8. คราด	17,347	8	215.00	3	0.29
รวม	17,347				3,579.87

หมายเหตุ : * ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 15 ราย มีพื้นที่เพาะปลูกรวม 248 ไร่

จากตารางที่ 18 พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ มีค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 3,579.8บาท

ตารางที่ 19 แสดงค่าเสื่อมราคาของการปลูกส้มสายน้ำผึ้งพื้นที่ 50-100 ไร่

รายการ	จำนวน ต้นส้ม*	จำนวน (หน่วย)	จำนวนเงิน (บาท)	อายุการ ใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี (บาท)
1. เครื่องสูบน้ำพร้อมเครื่องปั๊ม	32,830	8	1,405,000.00	6	499.29
2. ระบบการให้น้ำ	32,830	8	6,511,920.00	6	2,314.12
3. เครื่องพ่นยา	32,830	8	883,250.00	6	313.88
4. เครื่องตัดหญ้า	32,830	47	432,500.00	3	307.39
5. กรรไกรตัดกิ่งส้ม	32,830	206	125,160.00	3	88.96
6. มีดคายหญ้า	32,830	176	9,930.00	3	7.06
7. จอบ	32,830	146	11,580.00	3	8.23
8. กราด	32,830	32	930.00	3	0.66
รวม	32,830				3,539.59

หมายเหตุ : * ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 8 ราย มีพื้นที่เพาะปลูกรวม 469 ไร่

จากตารางที่ 19 พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ มีค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์เฉลี่ยต่อไร่
ปีละ 3,539.59 บาท

ตารางที่ 20 แสดงค่าเสื่อมราคาของการปลูกส้มสายน้ำผึ้งพื้นที่ 100 ไร่ขึ้นไป

รายการ	จำนวน ต้นส้ม*	จำนวน (หน่วย)	จำนวนเงิน (บาท)	อายุการ ใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี (บาท)
1. เครื่องสูบน้ำพร้อมเครื่องปั๊ม	70,120	11.00	2,160,000.00	6	359.38
2. ระบบการให้น้ำ	70,120	8.00	14,355,000.00	6	2,388.41
3. เครื่องพ่นยา	70,120	22.00	1,425,400.00	6	237.16
4. รถพ่นยา	70,120	12.00	2,200,000.00	5	439.25
5. เครื่องตัดหญ้า	70,120	50.00	459,000.00	3	152.74
6. กรรไกรตัดกิ่งส้ม	70,120	339.00	198,350.00	3	66.00
7. มีดคายหญ้า	70,120	210.00	14,050.00	3	4.68
8. จอบ	70,120	237.00	17,575.00	3	5.85
9. คราด	70,120	41.00	1,180.00	3	0.39
รวม	70,120				3,653.86

หมายเหตุ : * ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 8 ราย มีพื้นที่เพาะปลูกรวม 1,002 ไร่

ตามตารางที่ 20 พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป มีค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์เฉลี่ยต่อไร่ปีละ 3,653.86 บาท

ตารางที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายอื่นๆ เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีสำหรับการทำสวนส้มสายน้ำผึ้ง อายุ 1-6 ปี(ยกเว้นค่าใช้จ่ายตัดจำหน่าย) ในระดับพื้นที่ที่แตกต่างกัน

หน่วย : บาท

ประเภทค่าใช้จ่าย	น้อยกว่า 50 ไร่	50-100 ไร่	100 ไร่ขึ้นไป
ค่าภาษีที่ดิน	50.00	50.00	50.00
ค่าเช่า	5,000.00	5,000.00	5,000.00
ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์	3,579.87	3,539.59	3,653.86
รวม	8,629.87	8,589.59	8,703.86

จากตารางที่ 21 มีรายละเอียดค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้ง ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ มีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในปีที่ 1 และ 2 เป็นจำนวนเงิน 8,629.87 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ มีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในปีที่ 1 และ 2 เป็นจำนวนเงิน 8,589.59 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป มีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในปีที่ 1 และ 2 เป็นจำนวนเงิน 8,703.86 บาท

4.4 ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย

ค่าใช้จ่ายในปีที่ 1-2 สำหรับการทำสวนส้มสายน้ำผึ้ง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการปลูก ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปีที่ 1 จนถึงปีที่ 2 ซึ่งเป็นระยะที่ต้นส้มยังไม่ให้ผลผลิต แต่ก็ก็เป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปเพื่อให้ต้นส้มสายน้ำผึ้งเจริญเติบโต จนสามารถให้ผลผลิตได้ในปีต่อๆ ไป ดังนั้น จึงนำค่าใช้จ่ายของปีที่ 1-2 มาเฉลี่ยตัดจำหน่ายให้เป็นค่าใช้จ่ายในปีที่ 3-6 ตามอายุโครงการซึ่งเท่ากับ 6 ปี และเป็นระยะที่ส้มสายน้ำผึ้งให้ผลผลิตแล้ว หรืออาจตัดจำหน่ายไปถึงปีที่ 8 ก็ได้ เนื่องจากเป็นปีที่ให้ผลผลิตสูงสุด¹⁸ ตามตารางที่ 22-24 โดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นในปีที่ 1-2/ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่}}{\text{ทั้งสิ้น} \times \text{ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของแต่ละปี}}$$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

¹⁸ สำนักงานเกษตรอำเภอฝาง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2542.

ตารางที่ 22 แสดงปริมาณผลผลิตส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่และค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย
พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่

อายุส้ม (ปี)	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย (บาท)
3	985.38	6,426.89
4	2,391.67	15,599.05
5	3,850.00	25,110.63
6	4,410.00	28,763.09
รวมปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	11,637.05	75,899.66

ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นในปีที่ 1-2 = ค่าใช้จ่ายในการปลูก (ตารางที่ 8) + ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาปี
ที่ 1-2 (ตารางที่ 15) + ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในปีที่ 1-2 (ตารางที่ 21)

ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นในปีที่ 1-2 = 11,926.43+46,713.49+17,259.74 = 75,899.66 บาท

ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย = ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นในปีที่ 1-2/ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ทั้งสิ้น X
ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของแต่ละปี

จากตารางที่ 22 พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ ในช่วงที่ต้นส้มสายน้ำผึ้งอายุ 3-6 ปีคิดเป็น
ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่ายเฉลี่ยต่อไร่ ปีละ 6,426.89 – 28,763.09 บาท

ตารางที่ 23 แสดงปริมาณผลผลิตส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่และค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย
พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่

อายุส้ม (ปี)	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย (บาท)
3	1,148.00	6,648.21
4	2,916.67	16,890.78
5	3,500.00	20,268.92
6	4,550.00	26,349.59
รวมปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	12,114.67	70,157.50

ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นในปีที่ 1-2 = ค่าใช้จ่ายในการปลูก (ตารางที่ 8) + ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาปีที่
1-2 (ตารางที่ 16) + ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในปีที่ 1-2 (ตารางที่ 21)

ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นในปีที่ 1-2 = 11,768.72 + 41,209.60 + 17,179.18 = 70,157.50 บาท

ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย = ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นในปีที่ 1-2 / ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ทั้งสิ้น X
ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของแต่ละปี

จากตารางที่ 23 พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ ในช่วงที่ต้นส้มสายน้ำผึ้งอายุ 3-6 ปีคิดเป็น
ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่ายเฉลี่ยต่อไร่ปีละ 6,648.21 – 26,349.59 บาท

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ว/ณ 338.13431

๑/๗๖

เลขทะเบียน.....เลขหมู่.....
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตารางที่ 24 แสดงปริมาณผลผลิตส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่และค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย
พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป

อายุส้ม (ปี)	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย (บาท)
3	1,270.00	8,085.79
4	2,537.50	16,155.65
5	3,500.00	22,283.66
6	3,850.00	24,512.03
รวมปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	11,157.50	71,037.13

ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นในปีที่ 1-2 = ค่าใช้จ่ายในการปลูก (ตารางที่ 8) + ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาปีที่ 1-2 (ตารางที่ 17) + ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในปีที่ 1-2 (ตารางที่ 21)

ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นในปีที่ 1-2 = 12,604.79+41,024.62+17,407.72 = 71,037.13 บาท

ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่าย = ค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้นในปีที่ 1-2/ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ทั้งสิ้น X ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของแต่ละปี

จากตารางที่ 24 พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป ในช่วงที่ต้นส้มสายน้ำผึ้งอายุ 3-6 ปีตัดเป็น

ค่าใช้จ่ายปีที่ 1-2 ตัดจำหน่ายเฉลี่ยต่อไร่ ปีละ 8,085.79 – 24,512.03 บาท

ตารางที่ 25 แสดงค่าใช้จ่ายอื่นๆ ทั้งสิ้น โดยเปรียบเทียบในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่แยกตามอายุส้มสายน้ำผึ้งในระดับพื้นที่ที่แตกต่างกัน

หน่วย :บาท

อายุส้มสายน้ำผึ้งปีที่	พื้นที่น้อยกว่า 50 ไร่	พื้นที่ 50-100 ไร่	พื้นที่ 100 ไร่ขึ้นไป
1	8,629.87	8,589.59	8,703.86
2	8,629.87	8,589.59	8,703.86
3	15,056.76	15,237.80	16,789.65
4	24,228.92	25,480.37	24,859.51
5	33,740.50	28,858.51	30,987.52
6	37,392.96	34,939.18	33,215.89
รวม	127,678.88	121,695.04	123,260.29

จากตารางที่ 25 มีรายละเอียดค่าใช้จ่ายอื่นๆในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-2 ปี จะมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ปีละ 8,629.87 บาท และในช่วงที่ต้นส้มมีอายุ 3-6 ปี มีค่าใช้จ่ายอื่นๆ อยู่ในช่วง 15,056.76 – 37,392.96 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 50-100 ไร่ ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-2 ปี จะมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ปีละ 8,589.59 บาท และในช่วงที่ต้นส้มมีอายุ 3-6 ปี มีค่าใช้จ่ายอื่นๆ อยู่ในช่วง 15,237.80 – 34,939.18 บาท
- พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่ขึ้นไป ในช่วงที่ต้นส้มอายุ 1-2 ปี จะมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ปีละ 8,703.86 บาท และในช่วงที่ต้นส้มมีอายุ 3-6 ปี มีค่าใช้จ่ายอื่นๆ อยู่ในช่วง 16,789.65 – 33,215.89 บาท

ตารางที่ 26 แสดงต้นทุนรวมในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่สำหรับพื้นที่น้อยกว่า 50 ไร่

หน่วย : บาท

รายการ	ปีที่0	ปีที่1	ปีที่2	ปีที่3	ปีที่4	ปีที่5	ปีที่6
รายจ่ายลงทุน :							
-รายจ่ายลงทุนค่าอุปกรณ์ฯ (จากตารางที่ 5)	19,405.64	-	-	-	2,073.51	-	-
-รายจ่ายลงทุนในการปลูก (จากตารางที่ 8)	-	11,926.43	-	-	-	-	-
-ค่าใช้จ่ายในการบำรุง รักษาก่อนเก็บผลผลิต (จากตารางที่ 15)	-	19,372.41	27,341.08	-	-	-	-
-ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (จากตารางที่ 21)	-	8,629.87	8,629.87	-	-	-	-
รวมรายจ่ายลงทุน/ไร่/ปี	19,405.64	39,928.71	35,970.95	-	2,073.51	-	-
รายจ่ายประจำ :							
-ค่าใช้จ่ายในการบำรุง รักษาหลังเก็บผลผลิต (จากตารางที่ 15)	-	-	-	39,522.08	57,280.53	69,372.85	81,557.44
-ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (จากตารางที่ 21)	-	-	-	8,629.87	8,629.87	8,629.87	8,629.87
-ค่าใช้จ่ายปีที่ 1 – 2 คัด จำหน่าย(จากตารางที่ 22)	-	-	-	6,426.89	15,599.05	25,110.63	28,763.09
รวมรายจ่ายประจำ/ไร่/ปี	-	-	-	54,578.84	81,509.45	103,113.35	118,950.40

จากตารางที่ 26 แสดงต้นทุนรวมในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่สำหรับพื้นที่น้อยกว่า 50 ไร่ ดังนี้

รายจ่ายลงทุนปีที่ 0 – 2 รวมทั้งสิ้น 95,305.30 บาท และรายจ่ายลงทุนปีที่ 4 จำนวน 2,073.51 บาท รายจ่ายประจำในระยะที่ต้นส้มอายุ 3-6 ปี มีต้นทุนรวม 358,152.04 บาท

ตารางที่ 27 แสดงต้นทุนรวมในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่สำหรับพื้นที่ 50 - 100 ไร่

หน่วย : บาท

รายการ	ปีที่0	ปีที่1	ปีที่2	ปีที่3	ปีที่4	ปีที่5	ปีที่6
รายจ่ายลงทุน :							
-รายจ่ายลงทุนค่าอุปกรณ์ฯ (จากตารางที่ 6)	20,000.57	-	-	-	1,236.88	-	-
-รายจ่ายลงทุนในการปลูก (จากตารางที่ 8)	-	11,768.72	-	-	-	-	-
-ค่าใช้จ่ายในการบำรุง รักษาก่อนเก็บผลผลิต (จากตารางที่ 16)	-	16,545.87	24,663.73	-	-	-	-
-ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (จากตารางที่ 21)	-	8,589.59	8,589.59	-	-	-	-
รวมรายจ่ายลงทุน/ไร่/ปี	20,000.57	36,904.18	33,253.32	-	1,236.88	-	-
รายจ่ายประจำ :							
-ค่าใช้จ่ายในการบำรุง รักษาหลังเก็บผลผลิต (จากตารางที่ 16)	-	-	-	36,022.20	47,162.78	64,565.64	75,473.97
-ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (จากตารางที่ 21)	-	-	-	8,589.59	8,589.59	8,589.59	8,589.59
-ค่าใช้จ่ายปีที่ 1 – 2 คัด จำหน่าย(จากตารางที่ 23)	-	-	-	6,648.21	16,890.78	20,268.92	26,349.59
รวมรายจ่ายประจำ/ไร่/ปี	-	-	-	51,260.00	72,643.15	93,424.15	110,413.15

จากตารางที่ 27 แสดงต้นทุนรวมในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่สำหรับพื้นที่ 50-100 ไร่ ดังนี้

รายจ่ายลงทุนปีที่ 0 – 2 รวมทั้งสิ้น 90,158.07 บาท และรายจ่ายลงทุนปีที่ 4 จำนวน 1,236.88 บาท รายจ่ายประจำในระยะที่ต้นส้มอายุ 3-6 ปี มีต้นทุนรวม 327,740.45 บาท

ตารางที่ 28 แสดงต้นทุนรวมในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่สำหรับพื้นที่ 100 ไร่ขึ้นไป

หน่วย : บาท

รายการ	ปีที่0	ปีที่1	ปีที่2	ปีที่3	ปีที่4	ปีที่5	ปีที่6
รายจ่ายลงทุน :							
-รายจ่ายลงทุนค่าอุปกรณ์ฯ (จากตารางที่ 7)	20,794.90	-	-	-	688.97	-	-
-รายจ่ายลงทุนในการปลูก (จากตารางที่ 8)	-	12,604.79	-	-	-	-	-
-ค่าใช้จ่ายในการบำรุง รักษาก่อนเก็บผลผลิต (จากตารางที่ 17)	-	16,862.42	24,162.20	-	-	-	-
-ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (จากตารางที่ 21)	-	8,703.86	8,703.86	-	-	-	-
รวมรายจ่ายลงทุน/ไร่/ปี	20,794.90	38,171.07	32,866.06	-	688.97	-	-
รายจ่ายประจำ :							
-ค่าใช้จ่ายในการบำรุง รักษาหลังเก็บผลผลิต (จากตารางที่ 17)	-	-	-	37,410.95	51,043.19	65,869.28	74,813.76
-ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (จากตารางที่ 21)	-	-	-	8,703.86	8,703.86	8,703.86	8,703.86
-ค่าใช้จ่ายปีที่ 1 – 2 ตัด จำหน่าย(จากตารางที่ 24)	-	-	-	8,085.79	16,155.65	22,283.66	24,512.03
รวมรายจ่ายประจำ/ไร่/ปี	-	-	-	54,200.60	75,902.70	96,856.80	108,029.65

จากตารางที่ 28 แสดงต้นทุนรวมในการทำสวนส้มสายน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อไร่สำหรับพื้นที่มากกว่า 100 ไร่ ดังนี้

รายจ่ายลงทุนปีที่ 0 – 2 รวมทั้งสิ้น 91,832.03 บาท และรายจ่ายลงทุนปีที่ 4 จำนวน 688.97 บาท รายจ่ายประจำในระยะที่ต้นส้มอายุ 3-6 ปี มีต้นทุนรวม 334,989.75 บาท